

OLIGOMERNÍ ENTERÁLNÍ VÝŽIVA – SONDOVÁ VÝŽIVA

PHARMDR. JITKA ČUPÁKOVÁ
OPSL, NEMOCNIČNÍ LÉKÁRNA VFN, PRAHA

Enterální výživa (EV) je umělá výživa podaná do různých částí gastrointestinálního traktu, v závislosti na charakteru onemocnění.

Jako oligomerní EV se označuje nutriční podpora, která obsahuje částečně naštěpené základní živiny. Klade minimální nároky na trávení a je téměř plně absorbovatelná. Oligomerní EV je určena pro pacienty s poruchou trávení nebo střevní malabsorpcí. Nejčastěji se jedná o pacienty s nedostatečnou nebo porušenou funkcí pankreatu, zánětlivým onemocněním střeva (např. M. Crohn), syndromem krátkého střeva nebo s poškozenou střevní sliznicí (např. po ozařování). Často se také podává jako první enterální výživa po dlouhodobé parenterální výživě.

ZPŮSOB APLIKACE

Vzhledem k chuťovým vlastnostem a ceně oligomerní EV jsou tyto přípravky určeny pouze pro podávání sondou. Metody aplikace sondové výživy byly probrány v minulém čísle. Oligomerní výživa se podává buď do žaludku, nebo přímo do tenkého střeva, v závislosti na konkrétním onemocnění. Protože při podání do tenkého střeva aplikační systém obchází silný obranný mechanismus v podobě kyselého prostředí žaludku a většina takto léčených pacientů navíc trpí atrofií střevní sliznice, což může vést k průniku mikroorganismů a endotoxinů střevní stěnou do krevního řečiště, je na nutriční podporu navíc kladen požadavek sterility.

SLOŽENÍ

Oligomerní EV je svým složením nutričně kompletní výživa, obsahuje jak makronutrienty, tak mikronutrienty. Sacharidová energie je zastoupena disacharidy a maltodextriny, přičemž není zdrojem klinicky významného množství laktózy a vlákniny. Namísto proteinů jsou v přípravcích obsaženy tripeptidy, dipeptidy a volné aminokyseliny, které vznikají hydrolyzou použité bílkoviny. Nejčastějším zdrojem peptidů je syrovátka získaná z kravského mléka. Tuky jsou zastoupeny v kombinaci forem LCT (triglyceridy s dlouhým řetězcem) a MCT (triglyceridy se střední délkou řetězce). LCT jsou zdrojem ω -3 a ω -6 esenciálních mastných kyselin. Mezi nejznámější ω -3 mastné kyseliny se řadí kyselina dokosaheptaenová (DHA) a kyselina eikosapentaenová (EPA), pocházející z rybiho tuku. Do oligomerní výživy se přidávají hlavně kvůli svému protizánětlivému účinku a pro celkové zlepšení imunitního systému. MCT slouží jako rychlý zdroj energie, podléhají v organismu snadno hydrolyze a rychle se transportují do jater.

PŘÍPRAVKY

Oligomerní formule dostupné na našem trhu (**tabulka 1**) jsou v zásadě srovnatelné. Všechny přípravky jsou sterilní a isokalorické, to znamená, že obsahují 1 kcal/1 ml. Liší se od sebe pouze poměrem jednotlivých živin: při stejné kalorické náloži obsahují přípravky Nutrison Advanced Peptisorb a Survimed OPD více sacharidové energie, u přípravku Novasource Peptide je zastoupena více tuková база.

Tabulka 1. Přehled oligomerní EV

Název	Energie (kcal/100 ml)	Sacharidy (g/100 ml)	Bílkoviny (g/100 ml)	Tuky (g/100 ml)	Vláknina (g/100 ml)
Nutrison Advanced Peptisorb Pack	100	17,6	4	1,7	0
Survimed OPD	100	15	4,5	2,4	0
Novasource Peptide	100	12,5	3,8	3,9	< 0,3

NEVÝHODY OLIGOMERNÍ ENTERÁLNÍ VÝŽIVY

Vzhledem k naštěpení jednotlivých substrátů mají přípravky oligomerní EV poměrně vysokou osmolaritu, ze které vyplývá nejčastější nežádoucí účinek, a to osmotický průjem. Špatné chuťové vlastnosti způsobené volnými aminokyselinami v podstatě kontraindikují perorální podání. Oproti polymerní výživě je nevýhodou menší stimulace trávicího traktu k fyziologické činnosti a v neposlední řadě také vyšší cena přípravků v porovnání s polymerní výživou.

UCHOVÁVÁNÍ

Uzavřená balení se skladují při pokojové teplotě. Po otevření se musí uchovat v chladu a spotřebovat do 24 hodin.

Literatura

1. Tomiška M. Přípravky enterální klinické výživy. *Remedia* 2009;1:34–40.
2. Zadák Z. *Výživa v intenzivní péči*. Praha: Grada Publishing, 2009.
3. Tomiška M. Současné pohledy na sondovou enterální výživu. *Int Med Praxi* 2007;9:480–485.
4. Sobotka L. *Basics in clinical nutrition*. Praha: Galén, 2004.
5. http://www.fresenius-kabi.cz/data/sharedfiles/Z-7521_Vademecum_2010_PK06.pdf
6. <http://nutriciamedical.meditorial.cz/enteral/products/php>
7. <http://www.bbiraun.cz>